

Ympäristönsuojelun lausunto koskien Gasgrid Vetyverkot Oy, Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko

MELAYMP 17.03.2026
136/00.04.03/2026

Valmistelijat ja lisätiedot
Heidi Ilmasti (etunimi.sukunimi@tornio.fi)

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lausuntoa Gasgrid Vetyverkot Oy, Suomen kansallinen vedyn siirtoverkkoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Gasgrid Vetyverkot Oy suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa eteläisestä Suomesta Tornioon. Hankkeen Meri-Lapin osuus sijoittuu Tornion ja Kemin kaupunkeihin sekä Keminmaan ja Simon kuntiin. Hanke on osa Gasgridin ja ruotsalaisen Nordion Energin pohjoismaista yhteishanketta Nordic Hydrogen Route, joka sijoittuu Ruotsin puolella Haaparantaan, Luulajaan, Uumajaan ja Kiirunaan. Hankkeen tavoitteena on tukea Suomen hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2035.

Hanke on jaettu viiteen eri ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA-menettely) ja jokaisesta luodaan oma arviointi. YVA-ohjelmassa tarkkaillaan neljää eri vaihtoehtoa siirtoverkkojen sijainnille. Meri-Lapin vedyn siirtoputkireitti on vaihtoehdosta riippuen noin 68–93 km pitkä. Asutukseen ja kaikkiin muihinkin rakennuksiin on reitityksessä jätetty vähintään 30 metrin suojaetäisyys. Lopullinen siirtoputken työalue tulee olemaan noin 40 metrin levyinen ja putken pysyvä käyttöoikeusalue 10 metrin levyinen.

Vaikutusalueella on 10 voimassa olevaa yleis-, osayleis-, tuulivoimaosayleis- tai rantayleiskaavaa ja yksi asemakaava. Tiheän asutuksen alueita vaikutusalueella on Tornion pohjois- ja itäpuolella, Kemijoen ylityskohdissa, Kemin keskustan itäpuolella ja Simon Maksniemessä. Vaikutusalueella on 247 asuin- ja 64 lomarakennusta, mutta ei herkkiä rakennuksia, kuten kouluja tai terveyskeskuksia.

Vetyä suunnitellaan siirrettävän korkeapaineisessa (noin 80 bar) ja halkaisijaltaan enintään 1,2 metrin suuruisessa putkessa. Hiiliteräksestä valmistetut putket sijoitetaan maahan vähintään 1 metrin peitesyvyyteen. Siirtoverkon painetaso ja putken halkaisija tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Siirtoputki risteää 37–40 merkittävän pintavesialueen kanssa. Vedyn siirtoputkesta 500 metrin etäisyydelle sijoittuu 13 luokiteltua pohjavesialuetta. Pohjavesialueista neljä sijaitsee Torniossa, neljä Keminmaalla, kolme Kemissä ja Keminmaalla sekä kaksi Simossa. Siirtoputki kulkee kahdeksan luokitellun pohjavesialueen läpi: Laivakangas, Maula, Listemaa, Kiviharju, Saarenkylänkangas, Takaniitty-Kaijanharju, Haarainkangas ja Tikkasenkangas.

Lähes koko vaikutusalue sijoittuu metsiin sekä avoimille kankailla (noin 87 % vaikutusalueesta). Maatalousalueita on noin 8 % vaikutusalueesta. Putkireitti sijoittuu osin tiheän asutuksen alueille Tornion pohjois- ja itäpuolella, Kemijoen ylityskohdissa, Kemin keskustan kaakkoispuolella ja Simon Maksniemessä. Vedyn siirtoputken välittömään läheisyyteen ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Meri-Lapin ympäristöpalvelujen ympäristönsuojelun lausunto

Hanke täytyy toteuttaa ympäristösuojelulain mukaisesti, eritoten huomioiden §7 velvollisuudesta ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista:

"... Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi..."

Ympäristötuojelulain pohjavesien pilaantumiskielto §17:ta tulee huomioida: *"Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:*

1)

tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;

2)

toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

3)

toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto)."

Jätelaikia, eritoten jätelain pykälää jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan ehkäisemisestä (§13) tulee noudattaa toimintaa harjoittaessa:

"Jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti.

Jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Jätteen keräyksessä ja kuljetuksessa sekä jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan sijoittamisessa, rakentamisessa, käytössä ja käytön jälkeisessä hoidossa on erityisesti huolehdittava siitä, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia päästöjä mukaan lukien melua ja hajua taikka viihtyisyyden vähentymistä. Toiminnan, laitoksen tai paikan on lisäksi sovelluttava ympäristöön ja maisemaan..."

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöpalvelut antaa oheisen lausunnon Lupa- ja valvontavirastolle (kirjaamo@lvv.fi).

Päätös
